

Locuint'a Redactorului

si
Cancelari'a Redactiunii
o in
Strat'a tragatorului (Ló-
vésutóza), Nr. 5.

Scrierile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespon-
dintii regulari si „Federatiunii.“
Articolii trimisi si republicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esti Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune . . . 8 fl. v. a
Pre sase lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . 12 „ „
Pentru Romani'a :
pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „
Pentru inseritiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. tacu-a tim-
brale pentru fisoc-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 2./14. martiu, 1872.

Desbaterile a supr'a motiunii deputatului Al-
bertu Németh, d'a se tiené siedintiele si dupa a
media di, se inchiara eri si se decisa cá siedintiele
sè se continue si dupa a media-di de la 5—8 ore
ser'a, decâte ori inse va fi de lucratu in sectiuni,
siedintele publice se voru tiené namai innainte de
amedia-di. Erá comica situatiunea dlui Németh,
candu collegii sei d'in stang'a estrema si unii
amici personali d'in pruncia, incepuse a-lu atacá,
firsece nu seriosu, cá ar' fi apostatatu si cá féce
servitie partitei guvernamentali, oferindu-se a sus-
tiené insu-si propunerea retrasa de guvernamentali.
In asta privintia au escellatu dep. Domahidi, polem-
ic'a sa in contr'a lui Németh, gesticulatiunile
acestui-a, afectandu mirare si indignatiune prefac-
cuta ni aduceá aminte cunoscut'a observatiune
ciceroniana „Miror quod non videat haruspex dum
haruspicem viderit.“ — Dupa acesta tactica bine
precalculata, bine inscenata si bine esecutata d'in
partea oppositiunii se cfeadá cá D. Németh con-
vinsu pana d'in colo de atâte arguminte a preasti-
matiloru sei amici, in fine va retrage motiunea ca
spoi guvernamentali sè fia siliti a o face insi-si
daca voru siedintie pomeridiane, a'unci apoi joculu
s'ar' incepe de nou, discussiunile neterminabile s'ar'
continú era-si câte-va dílle, si scopulu oppositiu-
nii s'ar' ajunge cu atátu mai siguru. Se pare inse cá
oppositiunea s'a saturatu insa-si de atát'a comedia si
crede cá paragrafi cei multi ai legii electorali voru
supeditá destulla materia la cuventári lunghe, cari voru
ucide tempulu de 35—40 de dílle ce mai restedia inca
d'in acesta sesiune, scadiendu-se díllele de serba-
tori. — Guvernulu si parti'a sa se afla in depen-
da impotentia facia cu acesta manopera a oppo-
sitiunii, dar' ellu merita acesta situatiune ce insu-
si au creatu, si prin care se adeveresce cuventulu
barbatulu de statu care dísesse „Minoritatea nu
mai atunci devine atotputente candu majoritatea
vre ce-va nedreptu.“ — Majoritatea, carea in ces-
sti trei anni de dílle, cá si in celalti trei anni,
nu si-a luatú ostenele de a capacítá oppositiunea
si tierra altmintrea: numai prin poterea bru-
tale, uciendu-o cu numerulu voturiloru, n'are ce
se superá daca si minoritatea la rondulu ei, in
aceste pucine septemane se pune si ea pre pote-
tere. „Ne ati uccisu, — apostrofá dep. Bobori pre
guvernamentali, — cu votisarea; noi ve ucidemu
cu prolissitatea!“ — Insi-si membrii cabinetului
declina paternitatea proiectelor de legi uriciose
oppositiunii, asié novell'a elect. se díce, si e adev-
eru, cá s'a nascutu sub scutulu paternu allu con-
telui Andrassi; cátu pentru [legea de incompati-
bilitate cerculedia intre deputati urmatori'a istori-
ora: Siomaiacu, presiedintele camerei, ar' fi díssu con-
telui Lonyai „Faceati bine a vi-o pastrá si a ne cru-
tia.“ Ministrulu pr. care atâte scie sè fabuledie despre
perfect'a solidaritate intre membrii cabinetului, obser-
vá candu a se scusa, „Este oper'a ministrului de
interne.“ La ce D. Tóth, care se apropiase neob-
servatu, respunse „Este preamodestu d'in parte-ti
Dle conte!“ — Si non e vero e ben trovato,
díce italianulu. Adevverulu inse este cá proiectele
de legi atátu celle moscenite, cátu si celle fabri-
cate de ministrii actuali, sunt acceptate de d'insii in
consiliulu ministeriale si prin urmare sunt solidari,
ori cum ar' tinde unulu seuu altulu d'intr'insii a
deturna odinlu respunsabilitatii. Credemu cá si
acest'a este tactica, este numai simulatiune, cá-ci
allmintrea pentru ce ar' starul cu atát'a perseve-
rantia ministeriulu, cá aceste legi odiose sè se
votedie cu totu pretiulu? Remane a se scí modulu,
cum. Dupa cea mai noua versiune se vorbesce, cá
majoritatea camerei, dupa ce va ascultá inca cu-
ventári de câte-va dílle, va cere primirea en bloc
(in totalitate, fara discussiune) a celloru trei legi
cari interessedia atátu de multu pre guvernamen-
tali, atunci apoi firsece votisarea va pune capetu
certei parlamentarie.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 11. martie, 1872.

Presiedintele Paulu Somasich deschide siedintia la 10
ore a. m. D'in partea guvernului au fostu de facia minis-
trii: Lónyay, Tóth, Tisza, Bittó, Pauler si Kerkapoly.

Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei tre-
cute, presiedintele anuncia mai multe petitiuni juridictionarie
cari se trecu la comisiunea petitiunaria. Dupa acea aduce
la cunoscintia camerei una epistola a erediloru fostului
deputatu Ignatiu Ghyczy, prin care acesti-a au donatu
camerei bibliotec'a repusatului loru parinte, constatatoria
d'in 6400 opuri, cu 20.000 tomuri, si propune cá epistol'a
d'in cestiune sè se treca la comisiunea pentru biblioteca,
cá acest'a sè se faca despusetiunile necesarie pentru primirea
donului, éra erediloru sè li esprime protocolaru multumita
pentru acest'a fapta patriotica. — Bela Perczel propune,
cá multumit'a camerei sè nu se esprime numai protocolaru,
ci presiedintele sè o comunice si erediloru. Dupa ce mai
vorbescu in obiectulu acestu-a Ernestu Simonyi, Toma
Péchy si Colom. Ghyczy, camer'a accepta propune-
rile presiedintelui si a lui Bela Perczel.

Dupa acea se presinta mai multe petitiuni, cari se
trecu la comisiunea petitiunaria.

Sava Vukovics presinta unu proiectu de resolu-
tiune subscrisu de duoi-spre-diece deputati, dupa care cam-
er'a invita pre ministrulu de comunicatiune, cá sè presin-
te numai decátu proiectulu de lege despre construirea cáii
ferate Becicherecu-Chichind'a-Panciov'a estu-modu, cá acestu-a
sè se redica la valore de lege inca in sesiunea acest'a. —
Proiectulu se va tipári si distribui.

Adamu Lázár interpelleza pre ministrulu de justitia
in privintia interpretării voluntarie a despusetiunii facute cu
privire la secnestrarea salariiloru oficialiloru. — Interpella-
tiunea se va comunica ministrului concernintu.

Ignatiu Hájdu pune pre biurulu camerei consenma-
tiunea 59. a petitiuniloru deliberate de comisiunea petitiu-
naria. — Se va tipári si pune la ordinea dílle in siedintia
de sambeta, 16. mart.

Raportele comisiunii verifcatorie permanente, Paulu
Ordódy, relateza, cá comisiunea d'in cestiune a verificatu
alegera deputatulu Fridericu Schäfer, alesu in Sinculu-
Mare, in Transsilvani'a, rezervandu-se terminulu legale de
30 dílle pentru presintarea protestelor, ce s'aru face contra
alegerii lui. — Deputatulu d'in cestiune se imparte in sec-
tiunea a trei-a.

Dupa acea camer'a trece la ordinea dílle: pertraterea
propunerii contelui Iuliu Szapáry acceptata si de Albertu
Németh, dupa care pre venitoriu camerei si-tiene sie-
dintiele de la 10 pana la 6 ore d. m., si la casu candu
sectiunile tienu siedintie, de la 10 pana la 3 ore d. m.

Albertu Németh ie cuventulu spre a vorbi la
obiectulu, dar' aberandu de la acestu-a si vorbindu despre im-
portantia stergerii regaliloru, este indrumatu la ordine d'in
partea presiedintelui. In fine oratorele modifica propunerea
d'in cestiune intr'acolo, cá siedintiele camerei sè dureze de
la 10 ore demaneti'a pana la 2 d. m. si de la 5 pana la
8 ore sér'a.

Iosifu Iusth accepta propunerea estu-modu modifi-
cata. — Ernestu Simonyi se declara in una vorbire
mai lunga contr'a propunerii lui Németh.

Aless. Almásy si presinta urmatoriulu proiectu de
resolutiune: „Camer'a sè esmitta una comisiune de cinci
membri, carea, dupa ce va fi afiatu si parerile omeniloru de
specialitate, sè prepare si presinte unu raportu despre acea
impregiurare, cá ore strica, si intru cátu sunt stricatiose
siedintiele lungi pentru sanetatea deputatiloru. Pana atunci
inse siedintiele sè dureze numai de la 10 pana la 2 ore
(Illaritate).

Carolu Bobory pledeza pentru propunerea lui
Almásky si declara, cá a vorbi in cursu de optu dílle numai
despre ordinea dílle si durarea siedintiloru este o comedia,
careá vatema demnitatea camerei (drept'a: asié e!) Cu tote
acestea inse oratorele nu se pote resolve a collucrá la
prescurtarea acestei desbateri, de-ora-ce dsa inca vrè sè
impedece deliberarea proiectulu de lege, ce rapesce dreptulu
cetatiuniloru.

Iosifu Madarász si presinta unu proiectu de
resolutiune, dupa care camer'a ar' avé sè proroge proiectulu
despre legea electorale si celu despre prolongirea dietei pre
cinci ani si mai inainte de tote sè delibere tote
acele obiecte importante, pre cari le-a enumeratu mi-
nistrulu-presiedinte in vorbirea sa de joi; si apoi spre a se
poté face acest'a fara amenare, camer'a sè tienu doue sie-

dintie pre dí de la 10 ore a. m. pana la 2 ore d. m. si
de la 5—8 ore ser'a.

Ales. Kórmendy face mai antáin o lunga excursiune
prin logic'a si filosof'a propunerii lui Németh, prin legea
electorale si cea despre prolongirea mandatulu pre cinci ani
si in fine se declara pentru propunerea lui Madarász.

Colom. Tisza, dupa ce vorbesce pana ostenesce, se de-
clara pentru propunerea lui Németh, ér' Em. Hensel-
mann pentru a lui Almásky.

Ministrulu V. Tóth respunde la unele assertiuni ale
oratoriloru precedenti, fara a se demitte in desbateria objec-
teloru d'in cestiune, dar' cu tote acestea d-sa declara si cu
acesta ocaziune, cá nu pote retrage proiectulu, de ora-ce
acest'a nu mai este o cestiune de partita, ci o cestiune a
parlamentarismului preste totu.

Daniilu Szakácsy díce, cá si Iosifu II inca si-a
revocatu patentele, si cá chiaru Maj. Sa asta-di nu mai cugeta cum
a cugetatu cu câte-va ani mai inainte. De ce dar' dlu ministru
Toth sè nu pota asta-di altmintrelea cugetá, decátu cum a
cugetatu mai inainte cu câte-va septemane? De ce dsa n'are
curagiulu sè díca: „Nu voui sè guvernezu cu forti'a. Ddiu
cu Voi! Sè traissca parlamentarismulu.“ — Oratorele accepta
propunerea lui Madarász, pentru carea se declara si Al.
Csiky.

Siedintia se redica la 3 ore d. m.

Siedintia de la 12. martie, 1872.

Presiedintele P. Somasich deschide siedintia la
10 ore a. m. D'iatre ministri sunt de facia: Lónyay, Tisza,
Tóth, Pauler si Bittó.

Dupa verificarea procesului verbalu d'in siedintia
treceuta presiedintele anuncia o petitiune a orasiului Casio-
vi'a in interessulu deliberării proceduri criminale; se trece
la comisiunea petitiunaria. — Sigismundu Borlea care
a i se prelunghi terminulu de concediu inca cu 14 dílle, i se
concede.

Mauritiu Jókai presinta unu proiectu de resolutiune
subscrisu de 11 deputati, dupa care camer'a ar' avé sè per-
tracteze proiectulu de lege despre organizatiunea capitalei
afara de ordinea dílle. Se va tipári si distribui.

Adamu Lázár interpelleza pre ministrulu de interne,
daca cugeta si candu cugeta a respunde la interpellatiunea,
ce dsa i-a adressatu-o acum de unu anu si diumetate in
privintia politicei campestre in Transsilvani'a.

Blasiu Orbán intreba pre ministrulu de finantie,
cá are cunoscintia j despre impregiurarea cá oficialii
straini ai dominiului erarialu d'in Görögeny au privatu satu-
lu G.-St.-Imre de tote proprietátile imobiliare, fara vre-o
sentintia judecatoresca si fara d'a respectá dreptulu recu-
noscutu si confirmatu alu secuiloru? Daca are cunoscintia,
apoi cugeta a ajutá in dreptulu loru?

Iuliu Schwarcz interpelleza pre ministrulu de
cultu si instructiune, cá in ce stadiu se afla de presinte ne-
gociatiunile relative la introducerea instructiunii elementarie
obligate in armata, si are de cugetu dlu ministru cá inca
in sesiunea acest'a sè presinte unu proiectu de lege des-
pre perfect'a eliberare de dare a intregi averi mobile si im-
mobile a toturoru scoleloru confessionale, comunale si de
statu, incependu de la scol'a poporale pana la universitate?

Interpellatiunile se presinta ministriloru concernintu.
Ministrulu-presiedinte Lónyay si presinta mai multi
articii de lege sanctionati de Maj. Sa, cari se publica si se
tramitu camerei magnatiloru spre acelu-a-si scopu.

Ministrulu de comunicatiune Lud. Tisza respunde
la o interpellatiune a lui Desideriu Fittler, relativa la construirea
cáii ferate Buda-Neuszony. Interpellantele se multumesc
cu respunsulu si camer'a ie actu despre elu.

Camer'a trece apoi la ordinea dílle: continuarea des-
baterii a supr'a propunerii lui Németh, relativa la durat'a
siedintiloru.

Ladisl. Tisza se acatia de legea electorale, inse
fiindu provocatu de presiedinte a se tiené de obiectu declara
cá nu accepta propunerea lui Németh, ci voteza pentru du-
rarea siedintiloru de la 10—2 ore.

Carolu P. Szatmáry computa, cá preste totu d'in
sesiunea acest'a mai sunt doue sute de ore, si apoi areta cá-
tu de usioru pote opusetiunea impedeá, cá atátu legea elec-
torale cátu si ori care altu proiectu de lege sè nu se pota
redicá la valore de lege. Dreptu-ace'a ar' fi mai bine cá
drept'a sè inchiaie compromissu cu stang'a, dupa care in
siedintia de dupa media-di sè se pertrateze numai projec-
tele cele mai urgenti. La casu candu maioritotea nu va ac-
ceptá propunerea acest'a, oratorele se declara pentru su-

ținerea usului de până acum. — Aloisiu Degré și Emerica Huszár încă se dechiară totu în sensul acestuia.

Ministrul de finanțe, Carol Kerkapoly, critica, în una vorbire lungă, pusețiunea opozițiunii luată față de proiectele guvernului, și asemenea desbaterea d'în chestiune cu desbaterea unei adrese. — Baronul Lud. Simonyi respinge atacurile vorbitorului antecedente îndreptate contra opozițiunii și acceptă, că ședințele să se țină de la 10 până la 2 ore d. m. și de la 5 până la 8 ore s. r. — Toma Plăch și sfătuiește ministrului să prezinte una novellă la legea de incompatibilitate, în care să se enunție, că numai acela poate fi deputat, care e în stare a petrece în ședințele zile și nopți întregi. — Aron Szilády nu acceptă nici un'a d'într-o propunere prezentată, ci propune, că fie-care ședință să dureze numai două ore, apoi să se ventileze sal'a una diurnă de ora și după aceea să se susceapă ședința.

Ședința se încheie la 3 ore d. m.

Discursul deputatului Demetriu Bonciu.

pronunțat în ședința de la 27. faur a camerei reprezentanților Ungariei cu ocaziunea desbaterei generale a sup'ra reformării legii electorale.

On. Camera! Trebuie să marturisesc, că nu fără sfială și luptă proprie mă folosesc de dreptul meu de a vorbi, mai ales acum, când în provinciile acestui obiect s'au adus atâtea argumente fundate și când paciența onorabilei camere și până acum s'a întrebuintat, pr'ă țării și mai ales marea importanță a obiectului de sub desbatere mă încurajă a mă rogă și eu pe câte-va momente pentru prețuirea atențiunii on. camere; d'icu, obiectul d'în desbatere este important, căci chestiunea mai ponderosă decât legea electorală, care și-acceptă rezolvarea de la legislațiune, nu există! Legea electorală este aceea, carea trage în acțiune constituționalismul pre civil și poporele țării și care, susține și nutrește în poporele țării interesul viu pentru constituțiune.

După parerea mea nu există lege, care să aibă influența mai nemidlocită și mai mare asupra sentimentului de drept al poporelor, nu există lege, d'în care poporul să cunoască și judece mai ușor și mai bine dreptatea și nedreptatea, egalitatea și dreptul său negarea ei, decât legea electorală!

Și chiar pentru aceasta, la aducerea acesteia trebuie să grigim, că bas'a și spiretul ei să fie asediată pe principiile dreptății și ale egalității.

On. camera! Eu cred, că chestiunea legii electorale nu e voru deslegă interesele partidelor și ale cercurilor, ale naționalităților și ale provinciilor, ci ea trebuie deslegată d'în punctul de vedere al interesului comun al statului și în interesul perfecționării și validității reprezentanței poporului.

Înse cu parere de reu trebuie să dau expresiune convicțiunii mele în asta privință că proiectul de lege, ce jace pe mas'a on. camere, nu corespunde scopului pretins și dorit, căci el nu conține principiul și spiretul neci al dreptății neci al egalității, și, prin urmare, nu poate produce neci îndestularea interesului comun al statului, neci validitatea adevăratei reprezentanțe a poporului.

Acestu proiect de lege nu numai că nu corespunde cerințelor dreptății, ci — o spun fără temere — el conține nedreptatea cea mai mare, neegalitatea cea mai bătătoare la ochi, căci până când în una parte a țării legea sustătoră, adică art. V. d'în 1848, care în privința statoririi capacității alegătorului și a numărului deputaților amesurată alegătorilor, respective populației, față cu legea electorală d'în Ardeal se poate numi una, de suferință, și e supusă unei dezvoltări, că acele despușetuni și paragrafi, cari servesc spre explicări dubie și spre abuzuri obvenitorie d'în acestea, să se precizeze; — pre atunci în Ardeal legea electorală, care s'a adus numai pentru reprezentarea diet'ă de la Pest'a d'în 1848, adică ad hoc, sau mai bine d'icu, s'a improvisat atunci spre scandalizarea conceptelor dreptății și egalității, se recomandă, pre langă nece schimbări neesențiale și goale, a se susține și mai departe în vigoare.

Nimă nu va negă că legea electorală ardelenă d'în 1848 s'a adus între împregiurări improvizate și anormale, și a susținut această lege și mai departe însemna a da valoare de lege abnormității improvizate în 1848, și față cu pozițiunea noastră faptică și estra-ordinară de astăzi se poate dice — de nobis sine nobis — de-ora-ce totu scim că de prezente Ardealului aici în această dietă întru adevăr este foarte reu reprezentat.

Paragraful 3 alu art. de lege d'în 1868, ce e dreptu a lasat în vigoare legea electorală ardelenă până la dispozițiunile ulterioare ale legislațiunii, și de-si nu potu aprobă că acea abnormitate chiar și atunci s'a susținut mai departe, după ce înse legislațiunea la 1868, pentru multimea agențelor, nepotendu-se ocupa cu îndreptarea legii electorale, neci pentru Ardeal n'a potutu aduce o lege nouă electorală, acum o trecu cu vederea, observu înse numai atât'ă că cu respectu la împregiurările, la mulțimea și urgența agendelor d'în 1868, neglegerea de atunci nu e atât de condamnată, că cea de acum, sau cel puțin nu se poate areta și împede intențiunea neglijerii

că acum, când — pre cum amintii — un'a d'în acele două legi electorale, și încă cea mai bună se îndreptează și mai tare, pre când cealaltă, adică cea mai rea, se susține precum e. Totu așa nu corespunde de locu proiectul de lege neci interesului comun alu statului, căci acestuia, în prim'a linie, pretinde îndestularea poporelor d'în statu.

Acum, cum-că majoritatea preponderantă a populației Ardealului nu e îndestulată, o scimă cu totii, dar scimă și acea și credem, că nimă nu se va îndoi, că îndestularea și împaciuirea acelor popore și națiuni e pentru statu de interes mare, ba chiar de viață și împaciuirea acelor-a trebuie esoperată cu ori și ce pretiu.

Ei, dar' cum să ni potem imagina împaciuirea poporelor neîndestulate d'în Ardeal și cum să se cascade ele pentru interesul comun alu statului, când prin neproporțiunea cea mai frapantă și nedreptă a cercurilor electorale facem imposibilu, că reprezentanții lor să se infacisice între noi și să pota întinde mână de împaciuire.

Eu d'în parte-mi vedu mai puțin pericolu pentru statu dacă nu se potu împiedica toate dorințele reprezentanților unui popor, decât atunci când poporul se împiedică și să dă expresiune dorințelor sale și e constrins a le îneca în sine.

Și între astu-felii de împregiurări ore ce va cugetă acelu popor, care astăzi e neîndestulatu și nu potu lua parte la drepturile constituționale basate pe dreptate și ecuitate, și ce speranță i mai remane pentru venitoriu, dacă acum vede d'în nou, că nu potu cascade, neci ce-a ce forma partea cea mai mică a dorințelor sale; cum dară să pota acceptă, că va obțină cându-va de la factorii actuali ai puterii deplin'a folosire a egalității de dreptu.

În fine proiectul de lege nu numai nu corespunde validității adevăratei reprezentanțe a poporului, ci, o spun francu, elu este o adevărată satura a reprezentanței poporului.

A fostu satira și pentru cuvântul „reprezentanța poporului” cuprinsu în legea electorală ardelenă, nu voi înse a scruta că acea satirizare a ideii reprezentanței poporului de unde și d'în ce intențiuni a emanat, eu o ascriu rateciorilor dietei de atunci d'în Clusiu sau potu neprețeperei suficiente a conceptului „reprezentanța poporului,” încâtu adică nu s'a cunoscutu destul de bine și chiaru realitatea reprezentanței poporului, fiindu eș' atunci încă idea nouă.

Dar' cum-că și acum după dezvoltare de 24 ani a ideii reprezentanței poporului, satira acesteia este îmbracată în o astfelu de lege; că această abnormitate improvizată-asta-di era se validizează de lege, această, me erată, nu o potu atribui rateciorilor și neșperinței, ci ea trebuie să aibă astăzi alta intențiune specială, și anume, o d'icu publice, ea are intențiunea numai și numai de a susține securu puterea și majoritatea de astăzi.

Chiaru neci d'în principiile și cauzele enumerate nu potu acceptă proiectul de lege, depus pe mas'a on. camere, de basa pentru desbaterea specială, dar' nu-lu potu acceptă neci d'în caus'a pozițiunii care a luat-o on. camera față de chestiunea uniunii Ardealului.

Atunci, când în camera se desbate chestiunea uniunii, legea uniunii, și precum există ea și astăzi, nu la putine atacuri a fostu espuse d'în partea ardelenilor, și pentru ce? pentru că ei erau îngrijiti de drepturile lor constituționale. — Și ce a d'icu on. camera la această? Acea, că unitatea de statu a acestor două țări va forma unu statu constituțional mai tare, mai puternicu, și că poporele ambelor țări și-vor reprezenta drepturile lor constituționale în legislațiunea comună. Acestu proiect de lege, cu referința la Ardeal, acum nu rectifică pozițiunea on. camere de atunci, ci tocmai cea contrară față de uniune; căci d'în spiretul proiectului de lege se vede că ce-a ce atunci s'a negat în principiu, acum o dovedește faptice proiectul de lege, adică acea că adevărat'ă uniune în faptă nu există, căci atunci cu privire la alegere și reprezentare ar trebui să existe un'a și aceeași lege atât d'încolo câtu și d'încoace de delulu regelui. (Aprobare în stang'a).

Nedreptatea ce provine d'în această abnormitate este, că, până cându pre ardeleni i încarcăm cu toate greutățile, suntem destul de masteri a li denegă acele drepturi, cari pentru noi ni le asigurăm prin lege.

Nu cunosc statu, care stă sub una guvernare uniformă, că în acelu-a să există două legi electorale, în cari drepturile alegătorilor și numărul reprezentanților să se măsore cu măsura deosebită.

După dreptu legea uniunii a stersu marginile naturale ale acestor două țări, dar' legea electorală d'în 1848 și proiectul de lege de acum redică margini artificiale între aceste două țări, cari nu cecedu că ideea uniunii să devină corp.

Eu d'în parte-mi neci cându nu-mi voiu dá votulu pentru un astfelu de lege abnormă, pentru un astfelu de parodia a interesului unității a acestor două țări unite.

On. camera! mă rog de ertare, dar' trebuie să marturisesc, că în acestu proiect de lege vedu d'icu calculi d'în partea guvernului și a partidei sale.

1. Unulu d'într-o calculi este îndreptat'ă contra romanii precumpenitorie d'în Ardeal, căci vedu că romanii

neci pre terenul reprezentării nu se potu bucura de egal îndreptare, fiindu că numărul deputaților alegundi, tocmai în acele părți, cari sunt mai cu sema locuite de romani, este în disproporțiunea cea mai abnormă; accept'ă o consideru de adevărată ignorare și batu-jocire a națiunii române.

2. Celu-a-laltu calculu este îndreptat'ă întru acelu, că — Ardealul să se pota rutine de refugiu pentru deputații partidei guvernamentale, adică, că pentru cei căduți aici să se pota afla unu surrogat în locul cercului electoral pierdut (Aprobare și ilarite în stang'a.) Său dora voiti, d'în Ardeal să facem unu Corsica, care, după ce tota Franța n'a voitu să alegă pre unu Rouher, napoleonidulu d'în acum, pre șișe numitul vice-imperat'ă, l'a alesu apoi ea (Iaritate. Șișe este, șișe este! în stang'a).

Pre cum vedu, șermanulu Ardealu totu-si se pota ploață bine, de-si elu se împartiesce de drepturile comune că copilulu masceru în viața familiară. Odișiera fia-că pretindinte, care aici n'a potutu cascade nobilitate, și-adă cea d'în Ardealu epistola de nobilitate cu sigilu mare (Iaritate), acum înse, care cade aici se alege acolo de deputat. (Șișe e, șișe e! în stang'a).

Eu înse credu, că o astfelu de politica totu nu e folositoră pentru asigurarea partidei și pentru statu, ci e o atâta mai periculoasă, căci cu o astfelu de politica nu s'voru împacă neci cându poporele d'în Ardeal și națiunea română! Său dora crede guvernulu și partit'ă sa, că n'are lipsa de acea împacare? Său dora chestiunea croată nu e destul de mare necasă pentru guvern? Său dora, în fine, credeți, că aici în Ungaria este îndestulire și șișe dar' d'în Ardealu nu trebuie să mai cugetăm? — Dacă cugetă astfelu guvernulu, apoi, după parerea mea, se înșela tare, fiindu-că neci aici îndestulirea și fericirea nu e șișe de mare precum se bucină; căci prin astfelu de legi ciungarite și escalculate numai pentru impresiunea și scopurile momentane neci aici nu se pota agiunge îndestulirea, căci față de astfelu de legi în fine îndelungu-răbdarea poporulu slabesc.

Permita-mi, on. camera, că să illustrezu îndestulirea de aici prin unu evenimentu, ce nu de multu s'a întâmplat cu ocaziunea alegerei mele de deputat.

Nu mi e scopulu să d'icu, că fenomenulu acestu care lu-voiu enarra, este sentimentu universalu în țării întregă, dar' acelu-a totu-si e caracteristicu pentru țara noastră și e destul, dacă numai în unulu său în mai multe locuri se dechiară astfelu alegătorii! (Șă audim!) Ocaziunea alegerei mele adică, manifestandu-se buna înțelegere și frățietate între alegătorii de diferite naționalități, unulu d'într-o alegătorii se adresă către mine cu cuvintele următorie:

„Spune, die deputat, colo susu domnilor acelor cari facu legile, că noi aici scim traf unulu cu altulu și buna înțelegere și frățietate, scim că, după ce sortea ne asediatu pre acestu pamentu comunu, nu ni e chiamarea traf unulu în contra celui-a-laltu spre stricarea patriei, ci pace și cu poteri unite reciproce să ne neșim unu spre fericirea patriei; șișe dară să nu ni aduca astfelu de legi, cari neci urma nu este nici de buna înțelegere, neci de frățietate, și cari nu îndestulescu neci pre unguri neci pre romani!” (Aprobare.)

Erte-me on. camera, că m'am provocat la această incidentă, dar' prin această am voitu să semnalazu, că pre aducerea astor-felii de legi, în adevăr nu poporul romanu ci chiaru aceste legi, cari n'au de basa egalitatea, partinitorii lor sunt aceia, cari provoca și susținu chestiunea naționalităților; cu o astfelu de lege nu vom complăa chestiunea naționalităților, ci mai tare o vom incurcă.

Să nu ni iee deci nă romanilor nime în nume de reu, dacă aici, în camera, atingem mai adese-ori chestiunea naționalităților, căci morbosulu, suferitorulu, în dorile și suferințele sale e silitu a erumpe în vaereri.

Și eu consideru de nefericire, cându în corpulu statul sunt părți morboase, acele trebuie vindecate, căci dacă negliga vindecarea, atunci corpulu întregu e periclitat, și ora-ce partea cea morboasă nu se pota tăia d'în întregu corpulu, fără a lu ciungari.

După aceste credu, on. camera, că cu dreptu cuvântu potu pune aceste două alternative, adică: sau este necesită neîncungurată pentru îndreptarea și modificarea legii electorale, sau necesitatea nu e atât de neîncungurată încât această lege să nu se pota aplică încă una-data.

Dacă necesitatea nu e chiaru neîncungurabilă, atunci dieu, ar' fi fostu mai bine a-i dá pace, decâtu a prezenta astfelu de proiectu ciungaritu; căci prin acelu-a totu mai tare se irrita animale neîndestulate ale poporelor Ardealului și le intarim totu mai tare în pozițiunea lor pasivă ce au luat. (Aprobare în stang'a extreme), fiindu că pierdu și speranța pentru validitatea drepturilor constituționale și a adevăratei reprezentanțe a poporului. — Dacă îndreptarea și modificarea a devenitu neîncungurată precum a și devenitu, atunci și pentru Ardeal ar' fi trebuit a aduce unu asemenea proiectu de lege.

Motivandu-mi și dându prin aceste expresiune opinii mele, că nu potu primu proiectulu de lege, ce jace înaintea noastră, voi cuteză, dacă voi fi fericit'ă a mă bucura vre-o câte-va minute de prețuirea atențiunii on. camere, a face unele observări modeste asupra argument

rilor aduse de dlu ministru de interne intru spriginirea proiectului de lege.

In partea a doua a motivării sale, dlu ministru a binevoitu a sprigin' esactitatea conscriptiunii, asié e ! si eu recunosc conscriptiunea parmanenta de buna si practica, si nice că voiu să vorbescu' in contr'a ei, ci numai acea argumentare o aflu pre curiosa, prin care dlu ministru a spriginu-o, adeca prin defectulu neperfectiunii conscriptiunii d'in 1869; acést'a eu inca nu o afirmu si nu o tienu de buna, inse aprobu compunerea officiosa a conscriptiunei parmanente; acum numai despre ace'a me mai indoiescu, că ore conosciu-a dlu ministru si atunci defectulu conscriptiunei d'in 1869, candu a spriginu proiectulu de lege despre organizarea tribunalelor; — e probabilu, că atunci n'a conosciu acele defecte, că-ci tribunalele s'au organizatu pre baza acelei conscriptiuni, cari de buna sema aru fi reasitu mai bine, daca conscriptiunile, ce au servitu de baza, aru fi fostu mai perfecte.

In fine, dlu ministru a binevoitu a-si inchiaid motivarea sa cea virtuosa si plina de effectu cu cavintele „că in privint'a emendării si modificării legii electorale a mersu până la acele margini ale reformelor, până unde au concessu acést'a relationile politice si prudint'a politica.”

Eu credu, onorab. camera, că dlu ministru a urmatu politic'a prudintiei in interessulu guvernului; negu inse, că d-sa ar' fi urmatu si politic'a dreptății. — Asemenea credu, că si Bach si Schmerling, sub pretestu că urmeza politic'a prudintiei, au tienu Ungari'a sub absolutismu decennie intregi. Totu politic'a prudintiei a urmatu-o, d'in punctulu seu de manecare, si Napoleonu in Francia; si daca ar' fi urmatu elu una politica mai drepta si mai pucinu prudenta, de buna sema Frânci'a n'ar fi ajunsu la umilirea, a carei victima este inca si astăzi.

Eu dăra asiū dori, că dlu ministru să urmeze, in interessulu statului, una politica mai multu drepta si mai pucinu prudenta, pentru-că prudint'a politica, carea stă in pusetiune contraria cu dreptatea, obicinesc e de regula a se resbună, si inca nu a supr'a acelor-u-a, cari o urmeza, ci mai vortosu pre spatele si ravasiulu civilorū statului, cari nici-decātu nu sunt partasi la acést'a. Manecandu d'in aceste considerante, me alaturu la proiectulu de resolutiune alu lui Colomanu Tisza (Aprobare d'in stang'a).

Homorodele romanesce (comit. Satu-Mare) 15 febr. 1872.

Dle Red. Mai d'in tote comitatele, pre unde locuescu romani, s'au facutu incunoscint'ari in colonele acestui diuaru, seu in alte diuarie nationale despre decurgerea si rezultatele restauratiunilor comitatense; numai noi satu-marenii, vedu că si in acesta privint'a ne desceptamu cam tardu; dar' credu, că si acum e mai bine, decâtu a tacé cu totulu. Pentru intardfare, d'in parte-mi, nu am in catrân, de câtu a me escusă, folosindu-me, ce e dreptu, de o escusare cam rossa de betrana, dar' totu-si drepta, — cum-că adeca am aseptatu, că se esa in publicu cu acestu lucru unu condeiu mai dibacu, de câtu alu meu. Afara de acést'a sunt pre aici unii frati in Cristosu si altii in Traianu, pre cari i-am observatu cam de multisoru, că li-arū placé forte, daca subscriulu s'ar' cam ascunde dupa cuptoriu, se nu mai facu vorba multa in lume neci cu condeiu, neci cu gur'a cu alte cuvinte, precum se dice pre la noi, se se lase la tocan'a! (pote, se se faca chiaru si tocanariu-mamaligariu.) Eu me tienu de crastinu bunu, si bucurosu facu placere ori si cui, candu cu ace'a nu facu stricare nimenui. Astfelu, voindu a satisfice acelei dorintie blande, de unu bunu tempu in coce nu am scrisu nemica pentru publicitate, si neci cu vorb'a nu am pre-ifestatu pre nimene. Si éca, chiaru si asié, mai in tomn'a trecuta nesce domni si amici d'in orasiulu Satu-Mare si giuru se acatiau de mine că si scaulu de oia, că eu i-asiū fi atacatu in corespundint'a destulu de nejusta, ce esise de pre malulu stangu alu Somesiului, subsemnata cu literale E. L., tractandu despre pregatirile nostre la primirea adunarei gen. a societății pentru infintiarea fondului de teatru nationalu. Anonimulu E. L. pre carele eu neci până asta-di nu l'am potutu scî cine este, s'a portatu destulu de necavalerese, că s'a lasatu si se lase până acum pitulatu. Éra DV., Dle Redactoru, sunteti rogatu, că facia cu mine, se scoteti d'in retacire suppositiunile Dloru si amiciloru respectivi. *) De altmintre, câtu pentru mine, li-am spusu-o si in facia, că neci mi-stricta, neci mi folosesce, daca voru perseveră in parerea lorū, seu ba.

Vediendu dăra eu, de una parte, că nimene uu mai scrie nemica despre rezultatulu restauratiunei acestui comitatu facia cu romanii; de alta parte, si mai vortosu, cedendu provocărilor unoru frati si amici chiaru si d'inalte comitate, vinu a cere ospitalitatea Dvostre, Dle Redactoru, si totu odata scus'a acelorū frati in Cristosu si in Traianu, caroru pote li-arū fi mai placutu, că se tacu si acum, — daca cute-diu asta-data a esi de dupa cuptoriu si astfelu a li stricta placerea inocenta! . . . . Dupa aceste premise, cari pentru orientarea multorū-a, le-amu aflatu necesarie, se ne apucamu de lucru!

*) Este detorint'a Red. a dechiară, conformu averului, că nu DV. sunteti autorulu acelei corespundintie.
„Red.”

Comitatulu Satu-Mare, pre una aria de 108. mil. □., are mai bine de 250,000 locuitori, si acesti-a mai bine de diumetate sunt romani, cei-a-lalti magiari, siovabi, ruteni, armeni, slovaci, ovrei si țigani. Dupa legea noua acestu comitatu are 460. membri de comitetu comitatensu, si intre acesti-a abié sunt 30. de romani (27. alesi si 3. virilisti). De voimu a fi drepti, cautu se recunoscemu, că caus'a pentru care avemu asié putieni membri la comitetu, suntemu si noi; dar' că preste acést'a si aici au valore causele d'in alte comitate mestecate, se intielege de sine. Lucrulu a fostu cu totulu nou, in câtu neci cei cu puterea in mana nu s'au sciutu orientă de ajunsu; éra noi romanii, cu putiene esceptiuni, se pareă, că nu ne interesamu multu de nou'a organizare. Astu-feliu in multe cercuri electorale pure romane, s'au alesu magiari, siovabi, si chiaru ovrei. Tote că tote, dar' candu vedeai, că putienii fosti officiali comitatensi romani, exceptis excipiendis, nu numai nu faceau nemica in cerculu lorū de activitate pentru a scote la cale alegerea de membri romani, ci chiaru se opintiau d'in respoteri a tranț pre candidatii romani, te cuprindé amaritiune până la suflétu! Astu-feliu, că se tacu despre altii, fostulu, si prin intrepunerea romaniloru realesulu jude cercualu S. St. a intrebuintiatu tote mediu-locele si terrorisările pentru că se trantesca la alegere pre subscriulu, ce nesuccedendu-i, pre langa tota puterea pretoriala, s'a dusu dela loculu alegerei amenintandu — cu budiele — — — inflat. Acestu domnu credu că nu se va superă premine, daca i voiu spune, că Dni'a, sa, pre langa câte tote slabitiunile omenesce, de altmintre in mesura mai mica seu mai mare comune totororū moritoriloru, ar' fi forte bunu romanu, daca cum-va nu aru fi pre lume altu neamu de câtu romanii.

Dupa alegerile nu prăfavoritorie pentru romani, pre 8. ian. a c. ne adunaramu in Carei la restauratiune. Aici apoi convenindu membri romani câtu potura, că-ci câtu-va remasera si pre a casa, éra altii mai asteptau a fi si cumenaciti, — ne-amu contielesu, se facemu toti pasii possibili legali pentru a reesfu officiali romani in cercurile romane. Intre acestea se latise faim'a care in realitate s'a si constatatu, că stang'a va fi in maiortate; pre langa tote acestea inse noi nu amu aflatu cu cale a pactă cu d'ins'a, ci amu remasu fia-care pre langa convingerea sa politica, precum merseram de a casa, adeca cam diumetatiti intre stang'a si drept'a, si fia-care d'in noi in conferintiele private mergeă la partid'a de care se tieneă. spre a lucră acolo pentru interessulu nationalu, in care cestiune noi romanii, multi putieni, câtu amu fostu, totu-de-a-un'a amu fostu solidari si amu votatu in solidaritate. Ce amu cerutu noi in conferintiele private ale cluburilor politice, tote ni le-au promis si stang'a si drept'a; dar' dical'a, că e mai usioru a promite, decâtu a implini, s'a constatatu si aici in mesura bunisiora. Dealtmintre inca inainte de a se incepe alegerile de officiali, a mersu o deputatiune de romani la Dlu prefectu alu comitatului, Nicolau Ujfalussy, cerendu a se candidă 2. romani pentru officie d'in centru, éra pentru cercurile locuite de romani officiali de acei-a, cari pricepu limb'a poporului si in specie cari sunt d'in sinulu poporului romanu. D. Sa ne-a primitu cu affabilitatea-i indatinata, ma potu dice, că observandu apropiarea si ore-si-care incredere a nostra, ne-a primitu chiaru cu bucuria, si nu numai ni-a apromisu implinirea dorintielorū nostre legali si drepte, precum insu-si le-a recunoscutu, ci ne-a si provocatu se-i subternemu o lista de candidati romani, d'in care la candidare se se scia orientă, ceea ce noi pre terminulu datu amu si facutu, recomandandu in list'a nostra 12. romani, pre cari i-amu cugatatu de cei mai cualificati pentru posturi de officie comitatense. — Comisiunea candidatoria, precum se pote presupune, s'a compusu d'in trei membri alesi d'in stang'a, care éra in maiortate (cu 25—30 insi) si d'in trei de n u m i t i de cătra comitele supremu — — d'in drept'a. Ce dispute infocate si lupte parlamentarie s'au escatu d'in acestu incidentu intre stang'a si drept'a in comitetu, nu va interessă multu pre lectorii acestui diuaru; destulu că comitele supremu, că presiedinte, cu o tactica rara, potu dice chiaru admirabila, a sciutu impacă animele, in câtu dupa inceputulu viforosu, alegerile au decursu in ordine buna, candidandu-se si alegendu-se officiali atâtu d'in drept'a câtu d'in stang'a. D'intre cei 12. romani recomandati de noi, numai chiaru unulu nu a fostu candidatu; deci comisiunea candidatoria (in care de altmintrea nu a fostu neci unu romanu) si in specie Comitele supremu merita recunoscint'a nostra pentru loialitatea dovedita facia cu noi. Resultatulu inse nu ne-a indestulitu pre deplinu, că-ci nu avemu, de câtu 2 jaci cercuali si unu jude orfanalu alesi si duoi comissari de drumu denumiti, — anume Simionu Stănu, jude cercualu in Tier'a-Oasiului, Augustinu Szabó, jude cercualu si Demetriu Popu, jude. orf., ambii in cerculu alu II alu Carasiului, — éra Ionu Tom'a si Petru Nistoru, comissari de drumu. Partid'a stanga, care se lauda multu cu democratismulu seu si fratetatea facia cu nationalitate nemagiara, nu si-a luat ostentela sa si merită acést'a lauda d'in partea nostra; că-ci fiindu ea in maiortate, ar' fi potutu allege mai multi romani, de-ora-ce in candidatiune au fostu destui; ceea ce inca nu partidei stange avemu de a multiam; dar' si cei cu mantana democratica totu cam mai multu promis, decâtu dau. Ma se pote, că dora neci atăti-a romani nu s'ar fi alesu, daca Dlu Gavrilu Lazaru, membru alu comitetului comitatensu, in una conferint'a privata a stangei nu si-arū fi tienu o vorbire

eclatanta, prin care i-a succesu a-i capacită câtu de bine. Vorbirea acést'a a fratelui Lazaru a facutu chiaru furore, in câtu ori cu cine vorbeai, nu audiai, decâtu laudandu conventarea minunata, ce a tienu-o preotulu romanu d'in Domo-hid'a in clubulu stangei, si insi-si cei mai iscusiti d'intre fratii magiari au recunoscutu, că asié eminente vorbiri nu multe au mai resunatu intre acei pareti. Effectulu acestei vorbiri clasice in felulu seu a fostu, că după ace'a alegerile au decursu si in favorulu romaniloru mai binisoru. Resultatulu pentru noi, ce e dreptu, nu e prăindestulitoriu dar' in comparatiune cu alte comitate, chiaru si transilvane, satu-marenii totu-si nu stău de totulu reu. Preste aceste bine se insemnămu si ace'a, că in legea municipala se dice apriatu, cum-că celu ce voiesce a intră in officiu comitatensu, are a se insinua la comitele supremu spre a fi candidatu; éra d'intre romani, precum sciūm noi, nu s'au insinuat altii, de câtu cei cinci, cari si sunt alesi; ma cei mai multi candidati de ai nostri neci că au fostu de facia la restauratiune, ci unii petreceau chiaru prin alte comitate, si comitele supremu, pentru că se-si arete loialitatea facia cu, chiaru abandonu-se do la lege, totu-si i-a candidatu. Apoi, dieu, cine dorescinece a ajunge ce-va scopu are a se folosí de mediu-loce conductorie, a ostent si alergă dupa ele; că ci porumbulu friptu nu sbora la nime in gura.

Ni s'a imputatu d'in partea fratiloru magiari, că nu ne-amu apropiatu de ei si nu ne amu aretatu cu incredere, astu-feliu nu li-amu datu modu si ocaziune, se ne cunosca, neci pre noi neci dorintiele nostre. Se pote, că preocupari au fostu in ambele parti, dar' ori-cum se fia, inefiativa trebuia se se faca d'in partea lorū, apoi apropiarea si increderea se fia imprumutata; că-ci nebunia este a fugi dupa carulu ce nu voiesce a te asteptă, si acést'a, celu putienu până acum, éra, dieu, cam asié si pre la noi. Cu acést'a ocaziune dăra ne-amu apropiatu noi, si cu bucuria avemu a marturisi, că nu amu gasitu racela in mesur'a, de care ne-amu temutu, de-si aru fi potutu se ne imbracisiedie cu mai multisiora caldura. Fia, că in venitoriu apropiarea si increderea imprumutata se prosperedie intre noi, si fratetatea si contielegerea se-si aiba fructele dorite pentru ambele parti! Inceputulu s'a facutu. Venitorulu e inainte. Mai slabiti si până una alta, fratiloru, cu epitetele de „magiarofagu” si „dacoromanistu” pentru tota nemica. Si mai lasati panaea aceea a se impartí fratiesce că se nu fia unii preasatui, altii preaflamandi, ci se ajunga totororū intr'una forma ca la frati, atunci apoi va fi pace si indestulire si in casa . . . . si la mesa . . . . ; atunci apoi cu totii la olalta vomu plecă, caudu va fi lipsa, voi o si la lucru. . . . .

Georgiu Marchisio.

VARIETATI.

*) (Vindecare a galbezei oilorū.) D'in Lipov'a se comunica in „Alb.” d'intr'unu calindariu vechiu urmatoriulu leacu contragalbezei oilorū: Se se ié 2 lb. apa de arama seu galitia (Kupferwasser, aqua cupri); 2 lb. pétra putiosa; 2 lb. sementie — bombe — de „dafinu” (Lorbersamen Laurus); 2 lb. frundie de „arinu” (Erle oder Eller, Alnus glutiflora); 7 radecine (bucati) de iérba (ce se chiama Farrenkraut, filix major); tote acestea se potu cere la macaru ce „apoteca” si se voru afiá. Acestea trebuie se se usce in cuptoriu, dupa ce se va scote panaea. Dupa acést'a inca se se mai ié pre de done ori atăta ierba de galbeza (Egelkraut) uscata. Mai pre urma se se ié la acestea ei 4—5 lb. de gainati uscati (gunoiu de gaini). Acestea tote se se faca prafu (pulbere) si se se amestece cu 40—50 lb. de sare, si apoi se se deé ofloru celorū galbagiose d'intru acést'a saratura numai atăta odata, câtu aru vré se manance, si tota galbéza va perí.

Inse este a se luá sem'a, că oile in diu'a aceea, in care vré cine-va se li deé acesta saratura, demaneti'a mai inainte bine se se adape, fiindu că dupa ce voru mancă aceasta saratura, atātu intr'acea di, precum si intr'a dóu'a di, va trebui bine se se padiesca se nu bée apa, că-ci altmintrelea nu numai nu va folosí acestu lecu, ci la multe d'intre ele va aduce si morte.

La 8 díle dupa acesta lecuire, pote se se ucida oi'a aceea, care se scotesce d'intre tote mai galbagiosa, si afindu-se dora inca intre maruntaiele ei de acelu felu de galbeza, atuncea se se mai deé inca odata acea saratura (inse totu cu luare de sema că se nu bée apa), si se voru vindeca tote de buna sema.

Acesta doctoria dobandindu-o amu cugetatu se facu prob'a, dar' pentru că prescriptiunea aceea sună pentru mai mare turma de oi, eu acesta proportia amu facutu pentru 100 de oi, adeca am inatu:

3 loti apa de arama,
3 loti petra puciosa,
3 loti sementia de dafinu,
3 loti muguri de „arinu”, (pentru că frundie n'am aflatu nici in apoteca, nici in padure),
3 loti érba filice (Farrenkraut, filix major), fiindu-că radecina in apoteca n'amu aflatu,
6 loti de ierba de galbeza (Egelkraut).

Acestea tote le amu comperatu d'in apoteca cu 46 cr., apoi amu luat 6 loti de gainati si dupa ce s'a scosu panaea le amu bagatu in cuptoriu pre o scandura, (afara de ap'a de arama si de pet'a putiosa, că acestea s'aru

fi topitu) si uscandu-le bine, le am facutu prafu, si amestecandu-le bine cu 6 lb. de sare meruntu macinata, am adaptat-oile si inchidiendu-le in staulu, li-am presaratu d'in saratur'a aceea prin troce, atata' catu an potutu linge, d'in carea saturandu-se, curundu au inceputu a sta tiepene in picioare, a tremura, a inhob'a ochii, a lasa capulu in josu, ba si a pic'a la pamentu, de cugetamu ca dora tote voru per'i. Ci preste pucinu tempu au inceputu oile a manca si a fi vesele, numai ce se siliu tare a esi d'in staulu, ci eu le amu paditu bine, de n'au mersu la apa in doue d'ile.

Dupa 8 d'ile, era li-amu datu totu cu acea padia d'in saratur'a aceea, si n'au picatu d'in oile mele altele fara numai acelea, cari mai inainte au fostu slabitu cu totulu. Si intre acelea inca n'a fostu atata galbeza, cata in cele ce picasera mai inainte de a le lecu'i, si galbez'a, care s'a aflatu intre acestea, inca era galbina, si fara de putere, asi' incatu pecurariulu dicea, ca nu de galbeza au peritu, ci de slabe.

Acestu lecu' trebuie datu oiloru indata catu se cunosc, ca sunt stricate de galbeza. Si de va observa cine-va mai tardiu bol'a acest'a in oi, le pote lecu'i in ori-ce tempu, netemendu-se ca voru lapeda; eu inca le am lecutu cu o septemana inainte de fetatu si neci un'a n'a lapedatu. Inse trebuie luatu sem'a, ca se nu se lecuiesca pre ploie, sau in staulu unde este neua, ca-ci ploia si neua lingundu-o, li pote aduce perire.

Despre bunetatea si folosulu lecului acestui-a fia-cine pote fi incredintiatu, pentru ca oile mele, cari au fostu gusiate si incepuu a slabi, s'au vindecatu si acum se ingrasie. Dar' mai vertosu d'in acest'a poti culege folosulu lecului acestui-a, ca pecurariulu celu ce au galbezitu turm'a, au avutu 19 oi, si numai una i-a remasu; asiderea unu veru aln lui a avutu 24 de oi, si tote au peritu, pentru ca n'a vrutu sa le lecuiesca.

*(Advocatu nou romanu.) Domnulu Grigoriu Stetiu, adjunctu de conceptistu la tabl'a regesca d'in Pest'a, facu in 7. marte censura de advocatu cu succesu eminentu.

*(Cetimuindiuariulu „Pester Lloyd“), ca in comun'a Sajó-Szent-András, in cottulu Dobác'a, 15 familie „neunite“ trecura in diliele d'in urma la beseric'a „rom. cat.“ si d'impreuna cu religionea si-au parasitu si nationalitatea. — Aseptamu informatiune esacta de la ordinariatul respectivu.

Scriti electrice.

Vie'n'a, 12. marte. D'in Madridu se telegrafeza diuariulu „Tagespresse“, ca la cererea clubulu republicaniloru d'a dechiará resbelu regelui, Castellar respunde, ca elu insu-si va impusca pre ori si cine care va profana sant'a causa republicana.

Bucuresci, 12. marte. Principes'a Elisabeth'a pleca asta-di de aici si merge preste Pest'a si Vien'a la Rom'a, pentru a-si restaurá sanetatea atacata de friguri.

Parisu, 12. marte. Retragerea lui Pouyer-Quertier nu va avé influentia nefavoritoria a supr'a cursulu negociáriloru pendinte cu guvernulu nemtjescu. Thiers dechiará asta-di in unu cercu alu deputatiloru, ca are firm'a sperantia, cum-ca ocupatiunea va inceta' inca inainte de espirarea acestui anu, cu alte cuvinte se va esoperá unu modu in privintia solvirii celoru trei miliarde.

Vie'n'a 13. marte. Diuariulu „Neue f. Presse“ comunica d'in Pis'a: Tenerimea de la universitate inchise eri auditoriale, cari se redeschisera prin una patrola politiana; auditoriale stau gole, teatrulu e inchisu. — Corpulu lui Mazzini se va transportá preste Spezzia la Genev'a, unde se va asiedia la odihn'a eterna.

Vie'n'a, 13. marte. Diuariulu „Tagespresse“ se telegrafeza d'in Rom'a, ca missiunea principelui Fridericu Carolu, d'a impacá pre papa cu Italia, nu a reusitu.

Berolinu, 13. marte. Dotatiunea se va impartí in modulu urmatoriu: principele Carolu, Moltke, Roon si Manteuffel primescu câte 300.000 taleri; Göben, Werder si Delbrück câte 200.000; Voigt-Rhetz, Fransecky, Alvensleben si Blumenthal

câte 150.000; trei-spre-diece generali câte 100.000 si regelui Bavariei se voru dá spre distribuire 300.000 taleri.

Burs'a de Vien'a de la 13. martie, 1872.

5% metall.	650.5	Londra	11080.
Imprum. nat.	71.30	Argintu	109.25
Sorti d'in 1860	103.—	Galbenu	5.24
Act. de banca	844.—	Napoleond'or	8.89
Act. inst. cred.	341.—		

Propriet., edit. si red. respundiet.: **ALES. ROMANU.**

Sifilitic'a si impotentia,
fia vechie seu de curundu nascute
se voru tratá dupa metodulu homeopaticu de Dr. I. Ern Pest'a, strad'a idoliloru nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. 15., de 2—5 ore dupa media-di.

Aceste morburu se trateza a dese ori i modulu mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acé se face numai spre ajungerea unui rezultatu momentu. Pacientii vindecati in modulu acestu-a voru cadé mai rundu seu mai tardiu in morburile cele mai infricosi incatu inca in aduncele betranetie voru avé, dorere, a su greu de consecutiele acestei tratári usiore si superfici. Scutu contra acestoru feliu de pericule ofera metodulu tratere homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu nu ca vindeca dorerile cele mai invecchite, ci efectulu lui asié de binefacatoriu, incatu nu lasa nice cea mai mica mere de urmári rele. Diet'a ce se va prescrie este sim si usioru de tienutu. (7—12)

Feriti-ve de speculanti amagitori!

Intra multele amhuciri, mai alesu cele de orologie, sunt unele prea pompose si compuse cu intentiune de a prinde in cursu pe locutorii de la tiera (provinciáli). Ori si cine dar' intru interesulu seu propriu feresca-se de a cumpra orologiele pentru cari vanditorulu nu póte dá garantia de ajunet. Orogiecele cum perate la mine se potu totu-de-nu'a si dupa placu ar a mi se returná, au a se schimbá cu altale, una dovoda acest'a despre cea mai esacta soliditate.

MINUNELE DILELORU NOSTRE

Pentru tote orologiele se garanteza cá la orologeriu.

1 orologiu frumosu cu capsula de bronzu si cadranulu emailatu	fl. 1.30
1 cu cadranulu de porcelanu emailatu	fl. 1.60
1 cu sunaria (care bate)	fl. 2.80
Ori care d'in aceste, impreunate cu desceptatoru, 20 cr. mai multu.	
1 orologiu, formatu mare, frumosu lucratu, cu cadranu de porcelanu	fl. 2.80 pana la fl. 3.20
1 acelu-a-si. preadnu ornatu, cu desceptatoru	fl. 3.90, 4.50
1 orologiu cu pictura fina pre partea anteriore, cadrele aurite seu cu gravure de arte elveticu, tote cu desceptatoriu, unulu	fl. 5, 6, 7, 8
Orologie de salone d'in bronzu cu recipientu si postamentu, unulu	fl. 2—2.80
1 orologiu mare	fl. 3.20—4.50
1 orologie englesescu de calatoriu, cu desceptatoriu, care de siguru cu te lasa a dormi, — cu teaca	fl. 5.
Orologie elveticu de pusnariu, bine regulate, cu garantia pre doi an, forma prea-frumosa, d'impreuna cu catena de auru-nou	fl. 4.50
Unu adaveratu ornamentu pentru fia-care salone sunt renuntate orologie vinezese cu pendulu, cu rotatoriu de 8 d'ile, in unu cutia frumosa si de 80 degrete de lungu; 1 bucatu cu rotatoriu 15 fl., 1 bucatu cu batoriu	fl. 28.

Orologie anglice de pusnariu

cu machina de nicolu seu de precisiune, garantia pre 5 ani, aceste sunt cele mai sigure orologie fabricate pana acum.

1 Cronometru cilindricu	fl. 9.50	1 Orologie anglice de arte cu machina filigrana, forte fina si cu multa ostentatiune	fl. 20.—
1 auritu prin focu	fl. 10.50	1 nelu lucrata, 1 bucatu	fl. 12.50
1 Ancora cu sticla de cristalu	fl. 11.—	1 Bontorciu (fara chialu)	fl. 14.—
1 auritu	fl. 13.50	1 sort'a cea mai fina	fl. 14.—
1 cu capsula duplice, savoneta	fl. 14.50	1 ancora de cele mai none, cu sticla de cristalu duplice, incatu se pote vedé constructiunea fara a se deschide orologiu	fl. 16.50
1 acelu-a-si auritu	fl. 18.—	1 sene-si, anora mai fina	fl. 18.50
Orologie duplice americane cu machina duplice, cari mai inainte au costate fl. 40, acum numai	fl. 15.50	Orologie pentru dame, fine si elegante	fl. 12, 15, 18.
1 Ancora pompose cu sticla de cristalu	fl. 15.50		

Totu felulu de orologie vechie, si cele ce aici nu sunt insirate, se vendu mai estinu decatu ori unde aiure. Unu orologiu de sore, bine regulatu cu compasu, in formatu de pusnariu, si dupa carole se potu regulá tote orologiele mecanice, costa numai 25 cr.

Catene de orologie de auru talmi.

façonulu celu mai nou si mai pomposu, pre cari catenele de auru genuinu n'au intr'o privintia nu le intrecu, de ora-ee sunt acuratu imitate in faconu si nici-odata nu-si perdu colora aurulu.

1 bucatu scurte cu 70, 80 cr.	fl. 1.20—60 cr.	1 bucatu scurte, prea-finu lucrate, câte	fl. 2.50 si fl. 3.50
1 prea-finu lucrate	fl. 1.50, 2., 2.50 si fl. 3	1 catena de argintu genuinu, de 18 probe, aurite prin focu	fl. 3.50, 4.—
1 catena lungi de gramadi, venetiane,	fl. 1.80 si fl. 2	1 catena lungi de gramadi de 13 probe, genuine,	fl. 5.50 si fl. 6.50
Medallione de cea mai frumosa specie cu câte d'in argintu de 13 probe cu câte	50, 80 cr. fl. 1, 1.50, 2, 2.50	1 lagatura atornatorie de orologie cu 6 obiecte diferite de bijuterie	60 cr.

Se potu capeta numai in noulu si marele

Bazaru de ornamente alu lui A. Friedmann in Vienn'a, Praterstr. Nr. 26.
vis-a-vis de teatrulu Carolu.

Ornamente estine pentru domne si domni

Ornamentele d'in metalu nou (auru nou seu auru talmi) facu da prisosu pre cele genuine, pentru ca aceste noue fabricatiuni nici in colore neci in forma (faconu) nu cedu celoru mai genuine, apoi este de insemnatu, ca nu costa nici a patra parte d'in pretulu ce se dá numai pentru forma (façonulu) celoru genuine, deci urmez de sine, ca se pote mai a dese ori cumpra ceea ce este mai nou si mai modernu. Insu-si cunoscutorulu pote fi amagitu cu acestea, atatu sunt de bine imitate.

Cele mai noue ornamente,

dupa forma cea mai moderna, fabricate d'in auru nou, carele pastreza colora auris si prin urmare semena de mianu cu ornamentele genuine, cu pietre imitate, seu cu emailu dupa cum cere faconulu.

Brosie (ace) fine, 1 buc. 40, 60, 80 cr. fl. 1. presafne, 1 „ fl. 1.50, 1.80, 2—20.
Cercei, fini. 1 paruchia 50, 80 cr. fl. 1. presafni „ fl. 1.60, 2, 2.50.
Garniture intregu, ace si cercei 80 cr. fl. 1.20, 1.60; presafne lucrate fl. 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.
Brasiete, fine, 1 buc. 50, 80 cr. fl. 1. presafne fl. 1.50, 2, 3, 3.50.
Collere preafumose, 1 buc. 90 cr. fl. 1.20 pana la 1.50.
Medallione, fine, 20, 40, 60 cr. presafne 20 cr. fl. 1, 1.50 cr.
Inelle preafumose, cu osebite pietre imitate, 1 buc. 30, 40, 50, 60, 80 cr. fl. 1.
Catene de orologie pentru domni, scurte 50, 80 cr. fl. 1, 1.50, 2
Catene de gramadi, fine, faconu venetianu, fl. 1.40, 1.80, 2.
Ace pentru domni, 20, 40, 60, 80 cr.
Bumbi la camasie, 1 buc. 10, 15, 20, 30 cr.
Bumbi la maneece, 1 par. 20, 30, 40, 60, 80 cr.
Bumbi la gulera 5 si 10 fl.
Garniture intregu, bumbi la camasie si maneece, 50, 80 cr. fl. 1, 1.50.
1 lagatura de atornatorie de orologie 60, 80 cr. fl. 1.
Inelle de auru genuinu cu pietre fl. 1.50, 2, 2.50.
Catene de argintu, de 13 probe, aurite prin focu, scurte fl. 3 50
Catene lungu de gramadi, totu de 13 probe, fl. 6, 7.
Medallione de argintu, 18 probe, aurite in focu si emailate fl. 2.50, 3.

Ornamente fine de briliante.

Insu-si cunoscutorulu pote fi amagitu prin aceste ornamente cuprinse in argintu, provendutu cu substratu auritu si cu acu, briliantele (diamanti) imitati sunt de cristalu de munte, finu luciatu, carele nu perde viuulu focu, sunt si alte imitatiuni de pietre pretioase.

1 Brosiu fl. 4, 5, 6.
1 paruch. Cercei fl. 4, 5, 6.
1 par. bumbi de camasie fl. 2.50, 3.50, 4.50.
1 acu pentru domni fl. 1.80, 2.80, 3, 4.
Inelle cu briliante d'in auru fl. 1.20, 1.50, 2, 3.
Crucutitie, inime, a se porta la gutu, fl. 2, 3, 4.

Marfurile insemnate mai sus cu preturile si calitatea numita sunt de vendiari numai in depositoryulu subsemanatulu. Listele preturiloru pentru tote obiectele se dan gratuitu. Va interesá pre ori si cine a avé unu esemplariu.

Ornamente pururea mirositorie

d'in plante indice, cari pastredia pururea mirosulu naturalu si sunt formate dupa cea mai noua moda. Aceste ornamente sunt reasunse in elegantia si placate pentru mirosulu celu bunu. Saloniulu in care va intru o dama ce porta acestu lagatura, devine in câte-va minute profumatu.

1 Brosiu (acu) 80 cr. fl. 1, 1.20, 1.50.
1 paruch. Cercei, 80 cr. fl. 1, 1.20, 1.50.
1 Brasiete, 50, 60, 80 cr. fl. 1, 1.50.
1 Collera, 60, 80 cr. fl. 1, 1.50, 2, 2.50.
1 Catena de orologie pentru domni, profumata, fl. 1.30.

Ornamente de doliu (gele)

negre, forma preafumosa si tlenetoria, d'in sticla, letu lava, cornu de bibulu si cauciu.

1 Brosiu, cr. 20, 30, 50, 80, fl. 1.
1 par. Cercei, 25, 35, 50, 80 cr. fl. 1.
1 buc. brasiete, 30, 60, 80 cr. fl. 1.
1 colieru la gutu, 50, 80 cr. fl. 1.
1 catena de orologie, scurta, 25, 30, 60 cr.
1 catena lungu la gutu, 30, 80 cr. fl. 1.
1 bumbu de camasie, 4 cr.
1 par. bumbi la maneece, 15, 20, 30, 40 cr.
1 peptine, 20, 40, 60, 80 cr.

Elegantu, modernu si plinu de effectu
este noulu ornamentu Rocco, pre care in evulu mediu lu portau numai persone d'in familie de principi; acestu ornamentu inse, strafostu dupa faconulu modernu, este intr'adevoaz unu lucru artificiosu si frumosu.

1 Brosiu de garnitura si cercei fl. 2.50, 3. sorta presafni fl. 4.50, 5, 6.
1 Medallionu, fl. 1.50, 2, 2.50. presafnu, fl. 3, 4, 5.
1 par. ace de capu, fl. 3, 4, 5, 6.
1 cruce ca colieru fl. 1.80, 2.50, 3.
1 brasiete, pomposa, fl. 5, 6.50, 7.50.
1 colieru „ fl. 3.50, 4.50, 5.50.

Ornamentu negru romboidicu.

Acestu ornamentu modernu e lucratu in facie romboidicu si pentru aceea face mare effectu, si totu-si are unu pretu bagatelu.

1 Brosiu de garnitura si cercei, 30, 50, 80 cr.
1 colieru, de 1, 2 si 3 fl. 1, 1.50, 2.
1 par. ace de capu, 15, 25, 30 cr.
1 Diadema 60, 80 cr. fl. 1.20.

A. FRIEDMANN in Vienn'a, Praterstrasse Nr. 26.

